

0:00 – 0:11

Je 14. května 2025 a jsme v obchodě Zlatnictví a hodinářství inženýra Jana Hory v Kolíně. A máme zde rozhovor s pamětníkem.

0:12 – 0:15

Takže, prosím, představte se nám a řekněte nám i datum svého narození.

0:16 – 0:24

Jmenuji se Jan Hora, jsem zemědělský inženýr a narodil jsem se 7. června 1953.

0:25 – 0:27

Jaké bylo vaše dětství za totality?

Pamětník

0:27 – 0:02:02

Moje dětství za totality byly úžasné. A je to dané tím, srovnávám to s dnešní dobou. Protože možná, že chodíte do Skauta, a mě znáte ze Skautu, že v té době ještě fungovaly celé rodiny. Dneska má každé, já nevím, třetí, čtvrté dítě rozvedené rodiče. Tehdáž to byl extrém.

Takže já mám na to nejkrásnější vzpomínky, protože jsem vyrůstal v ucelené rodině milujících rodičů, kteří dělali všechno proto, aby nám zabezpečili exkluzivní dětství na tehdejší dobu.

Jak to bylo možné? A ještě jsme žili v generační solidaritě, protože v té době to byl problém s důchodama, protože babička byla manželkou živnostníka, tak brala 200 Kč důchodu, takže rodiče museli vychovávat nejenom nás děti a podporovat, ale samozřejmě ještě prarodiče. Takže na svoje dětství vzpomínám s láskou a neměl jsem moment, kdybych řekl, ano, toto dobu už bych nechtěl. Jediný, co tam si vzpomínám jako děcko, když šla maminka na třídní schůzky, nebo jak jsem říkal, já jsem se blbě učil. Tak jsem vždycky tak koukal z okna - my jsme bydleli kousek od Západky a já jsem říkal, kdyby to auto chtělo tu mamu zajet, protože zas dostanu vynadáno. Takže to je moje dětství.

0:02:03 – 0:02:07

Jak komunistický režim ovlivnil váš život?

Pamětník

0:02:08 – 0:03:35

Já si myslím, že nijak.

Nepamatuju se na jakékoliv, takhle osobně vůbec, nebo osobně ne vůbec, to bych jako lhal, mám tam taky některé věci, ale určitě si myslím, že ten komunistický režim, ať byl jakýkoliv, nám, pan biskup Baxant říkal, malý útlak, základ pokroku. A protože jsme byli pod určitým tlakem, určitým útlakem, musela fungovat rodina v širší komunitě, musela se starat o samozásobování, když to takhle řeknu. Takže já si myslím, že ten komunistický režim mě v mnohém, když se oprostím od nějakých ideologických záležitostí, neubližoval.

Ale je to můj subjektivní pocit, hodnotím to z dnešního pohledu, z pohledu dnešní morálky. Já si myslím, že trošku toho tlaku by dneska té společnosti vůbec nevadilo. Protože já jsem příznivcem, protože dělám do skautů, tam je vůdcovský princip, a osvícený vůdce je podle mě nejlepší, co může být a lehce mi vyhovuje autoritářský režim.

0:03:36 – 0:03:41

Dobře. Byl nějaký přelomový okamžik ve vašem životě?

Pamětník

0:03:42 – 0:04:36

Byl, určitě těch okamžiků bylo několik.

V dětství. Když jsem zdárně dostudoval základní školu, když jsem se vypracoval z trojkaře, čtyřkaře na střední škole, na to, že jsem odmaturoval s vyznamenáním. To byl velký zlom pro mě. A největší zlom, když jsem se dostal na vysokou školu zemědělskou a tam jsem studoval s prospěchovým stipendiem. Takže já si myslím, že jako člověk, jako kluk jsem se nějakým způsobem vyvíjel, což asi má řada lidí takový problém. A to bych považoval za to, že z toho relativně neúspěšného dětství jsem byl schopný vystudovat vysokou školu. To je pro mě zlomový okamžik.

0:04:37 -

A když jste byl na sebe hrdý?

Když jsem byl na sebe hrdý? Byl jsem na sebe hrdý. Mám okamžik, kdy se jakoby zavřely vody a byl jsem na sebe hrdý. Když umíral můj otec, já jsem byl za ním v nemocnici a držel jsem toho umírajícího otce za ruku a on mi řekl: „... že jsem na tebe hrdý“. Tak v ten okamžik jsem byl na sebe hrdý, protože jsem svého otce neklamal.

Co byla ta nejhezčí věc, která vás v životě potkala?

No rozhodně rodiče a rozhodně rodina

A nejkrásnější věc, když se mi narodil vnuk... Mého jména Poslední v rodu, který máme dokumentovaný někdy z 15. století, tak já jsem Hora poslední. Ale vnuk už se nejmenuje Hora, ale přesto mám vymodleného vnuka a tam jsem viděl boží zázrak.

Tak to byl asi pro mě nejúžasnější vnuk, nebo nejúžasnější okamžik v mém životě, kdy jsem se dočkal vnuka, protože v naší rodině se rodí samý holky široko daleko.

Co si myslíte, že byla ta nejlepší věc, kterou jste v životě udělal?

Že jsem poctivě pracoval. Když nám vrátili v roce 1991 živnost, tak tamhle vždycky seděl otec a počítal kasu. A on mě jednou řekl: „ že je tvojí povinností vybudovat tuto republiku“. Takhle s tímhle tím, to je rok 1990, to jsou ty 90. úžasné léta, kdy jsme věřili v neuvěřitelné.

To byl jeden z momentů, na který rád vzpomínám, kdy dneska rekapituluji, jestli to bylo takhle dobře, špatně, ale to je asi takhle, jak bych odpověděl na tu otázku.

A máte nějaký období nebo okamžik v životě, na který nikdy nezapomenete?

Mám. Část naší rodiny emigrovala do Kanady a já jsem byl v roce, protože to nás nějakým způsobem samozřejmě tu rodinu postihlo, protože devizový příslib nedostali jsme nikdy třeba rodiče spolu a se mnou.

Bylo to udělané tak, aby ta rodina nemohla utéct nebo nemohla emigrovat. A já jsem tam měl dva okamžiky. Dostali jsme devizový příslib, jel jsem s tátou do Švédska a strejda z Kanady si pro mě přijel. S tím, že mě odvezete do Kanady, když budu emigrovat, to jsem byl ve čtvrtáku na vysoké škole, tak jsem byl připravený a strejda tam byla a povídal: „Tak jedem“. V ten moment jsem se rozběhl a jel jsem domů zpátky za rodičema. Nedokázal jsem udělat ten krok, abych opustil rodinu, rodiče, nedostudovanou školu a odešel do ciziny. A nikdy tohoto svého rozhodnutí jsem nelitoval. Z jakékoliv cesty, vždycky jsem se vracel do Prahy rád na letiště a byl jsem tady šťastnej.

Ještě mám jednu negativní vzpomínku A to je to, co mě osvětil Duch Svatý.

jsem věřící člověk. Když byly první olympijské hry v Kanadě, nevíte, v Calgary, to byly zimní olympijské hry, to byl někdy 1988, nevím, nepamatuju se. Tak jsem tam hrozně chtěl jít, vidět rodinu, svoje bratrance. Chtěl jsem jít na tu olympiádu, to Calgary a tak dále.

Strejda mi v Kanadě zaplatil letenku, poslal mi pozvání a já jsem... Tehda se žádalo o výjezdní doložky a šel jsem tady na to pasové oddělení a tam jsem si to dal. A oni řekli, no máte to tady a my vám dáme vědět, jak vám to vyřídíme. A já jsem si šel pro tu výjezdní doložku do Kanady a tam byl pan, tuším Pokorný, nevím, nepamatuju se. A povídal pane Hora, pojďte se mnou a šel jsem tam takhle do sklepa na pasový to je teda na soudu, to tam bylo a tam seděl nějaký poručík Husa. A on měl vyndaný desky a papír a povídal: „Chcete jít do Kanady, v pořádku, vy tam máte teda toho bratrance, on lítá letadlem, má svého spolužáka, kamaráda Josefa Šourka, který s ním chodil do školy, já jsem chodil s jeho třídou. A on povídal, my o toho pana Šourka máme zájem, on je vojenský pilot. My vás tam pustíme, když podepíšete. A já v té touze, kdy do té západní ciziny, kdo vidět tu rodinu, vidět ty olympijské hry, tak nevím prostě, nevím, jak jsem to dokázal, prostě jsem tu spolupráci s státním bezpečností nepodepsal.

To je věc, kterou jsem nepochopil, do dneška jsem nepochopil, jak je to možné, že jsem bez, prostě nepodepsal. Dneska bych byl někde na seznamu spolupracovníků STB, všichni by se ode mě odtahovali, pomlouvali by mě a já jsem tehdy nepodepsal. Ještě možná někde mám schovaný ten dopis, že teda jsem

nevyhověl všem těm požadavkům a v shodou okolností, ten poručník Husa má tady nějakou bezpečnostní agenturu a jeho zaměstnanci mě potom po roce 90, když tady byly nějaké problémy s bezpečností, chodili hlídat.

Život se točí v kruzích, on se tu furt takhle motá, takže to je pro mě věc nepochopitelná, do dneška nevím, proč jsem to udělal, proč jsem nepodepsal. Tehdáž, to bylo jedno, to byla doba taková, že chceš jet podepíšeš a je to jedno. To bych řekl, že bylo asi nejdůležitější rozhodnutí v mém životě z hlediska dnešní morálky, protože lidi, kteří neprožili tehdejší dobu, se na to dívají jinak, tak jako my se díváme jinak.

Na válku jsme si dívali na 50. let a tak dále, tak vaše generace se na tu naši dobu pod vlivem propagandy třeba dívá úplně jinak, ale i v té době jsem udělal hrdinský čin.

A měl jste nebo máte nějakou osobu, na kterou v životě prostě nezapomenete?

No, určitě.

Určitě. Těch lidí je několik, nebo je pominu rodiče samozřejmě, ale naši generaci, když jsem byl takhle. Kolik tobě je? 14. Tak my jsme v roce 1968 chodili do Skautu.

Chodili jsme do Havranů. Kdo nechodil do Havranu, nebyl prostě, to byli méněcenní lidi pro nás. A my jsme měli úžasného vůdce Ladislava Kamarýta, možná, že jste to jméno někde slyšeli, to byl tady bydlel u kostela, jsou tam ty sluneční hodiny, tam bydleli bratři Kamarýtové.

Jejich maminka, za první republiky jsem byla přidělena, protože byly chudí, to byla chudina kolínská, tak sem byla přidělena nějakou sociální správu, jako uklízečka tady do Zlatnictví. Takže my jsme k sobě měli takový určitý vztah přes tohle to. A to byl takový kolínský Foglar.

A nás jako kluky nesmírně ovlivnil, dal nám do života neskutečně, dostali jsme od něj takový céres, že ještě na vysoké škole jsem nemluvil sprostě třeba. Ten si myslím, že nás, to je člověk, na kterého rád vzpomínám, i když pak se nám ta doba trošičku tak jako i zamotala, ale jako v tom věku vašem nám dal neskutečně a on dokázal nejenom nás vést v nějakých hodnotách životních, ale on nás naučil vytvořit v té partě těch kluků celoživotní přátelství, což vidím dneska mezi mládeží, protože mezi nimi se pohybují, že málo kdo je schopný vytvořit celoživotní přátelství. My s těmi starejma dědkama dneska prostě kdykoliv se vidíme, tak jsme spolu šťastný. A měli jsme nějaké si setkání po jaké si setkání 40 letech takový rituál, ohýnek a tak dále a ve skautu se skládá náš slib a ty lidi prostě drželi v ruce ten svůj slibovej odznak a ty dědkové tam brečeli všichni, protože ta doba na tu dobu, na to přátelství nekonečný a na toho našeho vůdce vzpomínáme do dneška a mnozí mu děkují za svůj životní kariéru, včetně mě, protože já jsem udělal blbě přijímačky na vysokou školu a zase skrze jeho ještě jednoho známého jsem se na tu školu nějakým způsobem promáčkł z protekce.

Řekl bych ten Vladislav Kamarýt, spisovatel, historik, svérázná postavička, asi taková figurka, která v Kolíně už těžko se dneska hledá, tak to byl asi on. V tom pozdějším věku mám zase svoje autority, ale jako z toho období vašeho, bych řekl, že to je ten člověk.

Máte teda ještě někoho konkrétního, kdo vás v životě hodně ovlivnil?

Kdo mě hodně ovlivnil? Určitě z takového rodinného, a zrovna teďka, protože jsem byl minulý týden na pouti na Kypru, šli jsme ještě s třemi přáteli z hrobu svatého Barnabáše u Famagusty do té turecké části, abych poděkoval teda za toho vnuka, tak jsem ho tam psal SMS-ku biskupovi Baxantovi litoměřickému, který nás velmi jako rodinu ovlivnil po stránce duchovní a kdykoliv jsme potřebovali doma řešit nějaký problém, tak jsme za ním jeli, my jsme se s nimi vypili kafe a jeli jsme jak v euforii, jak prostě zhulený od něj. Takže to je on. Pak mě spousta lidí vychovávala.

Skauting je těžký v jedné věci, je tam spousta osobností, kohoutů prostě na hromadě hnoje, který si prostě chtějí to svoje hnojiště mít pro svoje a dost velké střety s děvčatama i s klukama, prostě s těma osobnostma mě vychovávali, formovali a učili mě, že prostě když jsem začal moc jako vyskakovat, tak mě srovnali do latě. I s negativními emocema, ne všechno v radosti a lásce, ale i v přátelství. Prostě já to říkám, Pán Bůh mi dával těžký úkoly, abych je zvládnul.

Takže ty spory, ty dohady, ty žabo - myší války, ty ustát, zvítězit a jít dál, ty mě ovlivňovali, řekl bych, asi nejvíc. Dneska jsem daleko tolerantnější, už nejsem tak autoritářský jako předtím a jsem schopnej vnímat i třeba jiný názor, který mi třeba nesedí, tak prostě říct třeba máš pravdu. Takže těch lidí je spousta, ale je to daný tím, že, a to mi v dnešní době chybí, že se neposloucháme, že si nenasloucháme, že se rychle urážíme, že je to... Když se díváte na politické debaty, diskuze, tak tam vidíte nepřátelství.

Ne diskusi, ale nepřátelství, nadávky. V naší době říct někomu fašisto nebo nácku, nebo prostě to vůbec nepřicházelo v úvahu. Dneska je to oslovení, jako si kluci říkají ty vole, tak dneska se říká ty nácku, ty fašisto a tak dále.

Takže... Asi tak, jak bych to viděl. Umění diskuze, umění naslouchat, umění odpuštění. Řeší mě to, já půjdu do tomhle skauting, protože to je můj život.

Víte, jak je největší trest na táboře? Ne? Někdo něco ukradl, čokoládu v kuchyni, měl na ní chuť. A největší trest byl, žádný kliky, žádný hodit do vody stoupnout si, když se nastupuje, a říct, já jsem to byl, přiznat chybu. Přiznat chybu před ostatními je hrozně těžký.

To bolí šíleně. To přiznání dělá chybu, ale to přiznání musí mít odezvu, musí mít ozvěnu a tím je odpuštění. Přiznat chybu a odpustit.

Když se kluci takovýhle servou, dají si tam po hubě, anebo se rozhádají, tak si musí proti sobě sednout, podat si ruku a říct, bratře, odpouštím ti. Hrozně těžký. Ono tohleto dneska tak, jak jsme zvyklí všichni hájit a obhajovat. Mám kamaráda, to je policajt, a cvičí ty černooděnce. Takový tu zásahovou, nebo cvičil. A on říká, já to dělám tak, jsme na střelnici, a pan chvojka nevím, jestli byl na vojně, asi ne, už byl, a ví, když je na střelnici a stojí za ním voják, a on řekne, vojíne, já nevím, horo, a on se s tou puškou otočí.

A on říká, že prostě domluvy marný, mám lískovku a takovou mu ji tihnu přes záda, že se po druhý už neotočí. Ten moment prostě toho seku, ne nějaký kecy, musíš takhle, takhle, ne, prostě veme tu lískovku a takovou mu ji dá, že ten se prohne a v životě už se s tou zbraní neotočí. Stejně takový to přiznat tu chybu, já jsem to byl, ale ten druhý musí říct, odpouštím tě.

Tím se ten trest zahladí a už se o tom více neřeší, už se o tom více nediskutuje. Možná někdy ve vzpomínkách starých dědků u Piva si mu říká, pamatuješ jak tehda, a ještě největší odměna, jaká je, víš, jaká je největší odměna? Dám ti to nejceněnější, co mám, podám ti ruku. To je největší odměna.

Podat někomu upřímnosti, podat někomu ruku, stisknout někomu ruku, to je největší odměna. Takže asi tak. Vy si to vystříháte určitě, si z toho vyberete něco.

Mně napadá, do kolika jste byl ve Skautu?

Do kolika? Furt. Furt jsem ve Scoutu. I teď? I teď.

Já jsem teď vedl oddíl 84. na Zálábí, nebo teda na Orláku, a asi před rokem, před dvěma, už jsem prostě neměl sílu, tak jsem to předal. A z toho vůdce ze mě udělali, dali mi novou hodnost, školníka.

Takže zatopím, přinesu a tak dále. Pomáhám a jinak teda dělám náčelníka chlapeckýho kmene v celé té organizaci. Tak to jsem ještě jako, ještě bafunář.

Tak kdybyste byl učitel, co byste děti učil a proč?

Lásce, přátelství, pokoře, slušnosti, protože v životě člověk nic jen nepotřebuje. Pokoru, odpuštění, lásku, přátelství, mít se rád. Ten život přináší kotrmelce a ty kotrmelce se dají absolvovat, zvládnout jedine, když člověk má v sobě prostě samý kladný hodnoty.

Pokud vystartuje, nadává a tak dále, tak je to všechno špatný. Já třeba sleduju, nechci tady pana Chvojku jako mu podkuřovat, ale já sleduju jeho aktivity dlouho. To vám prozradím, já ho pamatuju, když byl puberták, já jsem s jeho maminkou pracoval, tak jeho maminka byla vždycky hotová, že volal si z nějakou slečnou telefonní budky, ani nevíte, co je ve Veltrubech.

A maminka z toho byla hotová vždycky. Zase tam půl hodiny žvaní. Tak to si na něj vzpomínám. A on byl také trošku zlobivý, protože chodil na tajné burzy kupovat gramofonové desky a jeho maminka se vždycky o něj bála, co teda jako synáček provede. Ale tak to prostě je. Takže já si myslím, že tohleto, co i má pan učitel za sebou, to znamená mít někoho rád milovat. Ne přes Facebook a já nevím, přes cokoliv, ale prostě si povídat s tou slečnou. Ne psát, ještě ve zkratkách, ale půl hodiny s ní mluvit. Povídat si, mluvit, být v tělesném kontaktu, podat ruku, obejmout.

To si myslím, že znáte. Jsou to takové krátké, jak se to jmenuje, na Facebooku, kdy se na to dívám. Vy to určitě jste to viděli, kdy před třídou mají takové obrázky. Podat ruce, obejmout. A děti jdou ze třídy a s tou paní učitelkou, se loučí, že se plácnou rukou, nebo se obejmou, nebo tohle to. To si myslím, že to jsou učitelé par excellence.

Protože je to, jestli se dítě naučí, vzorec tvrdnutí sádry, který mi maminka mordovala, to není podstatný, ale když ten učitel naučí tohle milovat. A moje žena učí a myslím, že nejkrásnější je, když přijdou, když ona učí prvňáky, a když ty kluci dneska už fousatý fotři za těch třicet let, přijdou třeba ukázat svoje dítě a přijdou za paní učitelkou a říkají, vás jsme měli hrozně rádi. Tak to si myslím, že který učitel této umí, tak je excelentní.

Co bylo pro vás v životě nejzajímavější?

Život. Život je úžasný. Každá etapa dospívání je složitá.

My jsme třeba neměli pornografii, si představte. A když jsme byli takovýhle jako kluci, tak jsme byli ošizený. Tak jsme měli vystříhaný holek si z kalendáře.

Každá doba, všechno je vždycky složitý. Takže já si myslím, že doba složitá je doba dospívání určitě. To je hrozně těžká. Najít si místo. Vyjít školu, udělat školu. Odmaturovat. Dostat se až ke státnicím a k promoci. Dneška se probouzím s tím, že mám strach, že přijdu na to, že se neudělá jednu zkoušku v obstav, v zaměstnání. Každý krok, každý den je ohromná zkouška.

Je to složitá situace k řešení. I to, že jste tady dneska, je pro mě hrozně těžký. Fakt, to je těžký.

Je to zkouška. Až to tady paní učitelka si přečte nebo poslechne, tak řekne, jak ten dědek takový bláboly. To snad ani nemůžeme nikam pustit.

Tak je to zkouška, je to těžký. A jestli od sebe odejdete a řeknete si, no to jsme si dali, tak to jsem prohrál.

Kdo vám v životě nejvíce pomohl?

Rodiče.

Tím, že mě vychovávali. Tím, že když se doma řekne, že je blbá, tak jsem si musel vyčistit zuby, abych neměl špínu v puse. Takže na prvním místě určitě rodiče.

A pak mi pomohli... Máme hodně známých, ale přátelé máme hrozně málo. Lidi, kteří podají pomoc na ruku v momentě, kdy to člověk potřebuje. Ale takový lidi bych měl.

Ale prostě nepamatuji se. Nedokážu to teďka nějak přesně. Kdo mě nejvíce pomohl.

A co jste se v tom životě nejdůležitějšího naučil?

Naslouchat. Naslouchat, poslouchat, tolerovat. A vím to až teďka v těch 70. Jinak jsem byl... Já vám řeknu, co mě nejvíce naučilo. Nejvíce mě naučil, když jsem byl maminkou pana učitele ve Veltrubech, tak nejvíce mě naučili ty lidi, kteří patřili nejnížší k dojičky, krmiči, hlídači. To byla ta nejnížší skupina těch dělníků v tom JZD, který byli ke mně nesmírně upřímní.

Pan Šaga po mě hodil vidle, se mi zapíchli do zad, ale druhý den už mi přines jitrnice. Prostě v té jejich upřímnosti, v té nekonečné dobrotě, která v těch lidech byla, přes všechny problémy, které byly, tak ty mě naučili hodně. A když jsem se s těma ženskýma, s těma bábama hádal, a teďka oni mě chtěli, že já jsem byl hezounek, inženýr svobodnej, takže oni mě chtěli pro svoje dcery.

Ale i všechny spory se nakonec vyvinuli. Pak když já už jsem byl tady, tak všechny ty lidi sem za mnou chodili a ještě teďka se potkáváme. Je to neskutečný vztah na celý život.

A tyhle lidi z té nejnížší kasty ty mě nikdy nepodrazili, ty mě vynadali, ty mě nikdy neokradli a ty mě vždycky tady pozdravili. A čím je to vejš, tím je to horší.

To, že po vás hodil vidle, myslíte doslova?